

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. V. Quæ sit Potestas Judicis Delegati?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

vel Lege data sit, tametsi speciali privilegio vel jure, ut notat Covarr. *L. 3. Variar. c. 20. n. 6.* Nisi Jurisdictio sit magni valde & gravis momenti. Quare ratione obtinuit, ut Episcopus non possit committere potestatem conferendi Beneficia alteri, quam suo Vicario Generali, uti cum Glossa in *C. Statutum de Præbend. in 6. & in C. Deliberatione v. quicumque de Offic. Legati in 6.* tradunt communiter DD. cum collatio Beneficiorum sit maximi momenti & diligentissimam Prælatorum curam requirat: Jurisdictionem Voluntariam profanam universim mandari non posse receptum est apud Legistas. Sic nec emancipationem, nec manumissionem, nec adoptionem, nec unionem prolium, nec transactionem super alimentis in testamento relictis, nec alienationem prædiorum minoris, mandari posse ex *L. Suggestente 2. C. de Offic. ejus, qui vicem alicu. Judic. vel Præs. obtin. deducunt Scipio Gentilis L. 2. de Jurisdic. c. 16. Ummius ad Process. Judicial. disp. 4. n. 86. Accurs. in cit. L. 2. Donell. L. 7. c. 8. ac alij.*

496. Tertium dubium est de causa appellationis, utrum videlicet Judex appellationis, seu ad quem, delegare eam possit. Discordant hinc Jus Canonicum & Civile. Illud enim concedit causam appellationis delegari *C. Pastoralis 11. de Offic. Judic. Ordin. & C. Super questionum 27. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* Negat delegationem Jus Civile *Auth. Ad hæc C. de Judic. ibi: Judex appellationis rem per se audiat.*

§. V.

Qua sit Potestas Judicis Delegati.

SUMMARIUM.

497. Delegantis & Delegati potestas est distincta.
 498. Cognoscere Delegatus potest, num sua sit Jurisdictio.
 499. Tametsi incompetentem se pronuntiet, potest nihilominus partem, quæ Rescriptum invalidum produxit, condemnare in expensas.

500. *Potest in dubio Rescriptum interpretari, nisi de re magni momenti agatur.*
501. *Si duo Rescripta contraria exhibeantur, procedere potest iuxta prius, si de hoc in posteriore non sit mentio.*
502. *Delegatus Principis mandata Ordinariis locorum Judicibus dare potest in iis, quæ ad causæ delegatæ expeditionem pertinent.*
503. *Jurisdictionem exercere in omnes potest, qui eam turbare volunt.*
504. *Potest admittere transactionem partium, quamvis iussus causam decidere.*
505. *Nec non pœnas imponere juxta causæ ac delicti qualitatem.*
506. *Et mulctâ impositâ compellere partem contumacem.*
507. *Respondetur oppositis.*
508. *Habent Delegati Principis non tantum cognoscendi & decidendi potestatem, sed etiam exequendi sententiam à se latam.*
509. *Imò etiam alii Delegati.*
510. *Refelluntur opposita.*
511. *Habet Delegatus annum integrum ad exequendam sententiam à se latam.*
512. *Non potest, cui delegata est causa Possessorii, cognoscere de causa Petitorii.*
513. *Causæ cognitione simpliciter commissâ potest Delegatus etiam sententiam ferre, nisi aliunde constet de contraria mente Delegantis.*
514. *Potest Delegatus SS. Pontificis armatâ manu executionem facere, si opus sit.*
497. *Alia sunt, quæ possumus; alia, quæ etiam debemus facere. Hæc Officij dicuntur, illa Potestatis. Ut pateat, quomodo Forum acquiratur per delegationem, utrumque hic explicetur necesse est, videlicet, quæ sit Potestas Judicis Delegati, & quod ejus Officium. De Potestate primo loco differere placet. Hanc in-*
primis

primis non esse eandem cum potestate & jurisdictione Delegantis, sed diversam eique subjectam, certum est ex *L. ult. ff. de Offic. ejus, cui mandata est jurisdict.* *C. Querenti 26. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* Ex quo insuper patet, verum non esse, quod quidam asserunt in *L. Ant. prator 5. ff. de Re judic.* Judicem Delegatum non habere jurisdictionem, sed duntaxat cognitionem seu notionem. Diversam esse jurisdictionem Delegati à Delegante, ex eo insuper perspicuum est, quòd ad hunc ab illo appelletur: hoc enim fieri nequiret, si eadem utriusque esset jurisdictio; sicut quòd eadem est Episcopi & Vicarij Generalis, ab hoc ad illum appellatio non datur.

498. Potestatem suam exercere Delegatus potest primò, non tantùm, si certa sit & à partibus agnita; sed etiam, quando in dubium vocatur. Cùm cognoscere valeat, num sua sit jurisdictio, ut constat ex *C. Ex parte 33. de Rescriptis*, & explicavi supra *n. 18. & seqq.* Hic solùm addendum est, quòd pronuntiatio, quàm se Judicem edicit, sit quidem Sententia Interlocutoria, uti dicitur *cit. C. Ex parte 33.* habens tamen vim Definitivæ, ita ut etiam de Jure Civili ab ea appellari possit, juxta Gloss. in *Auth. Habi a in fine C. Ne filius pro patre*: quia adfert gravamen, quod per appellationem à Definitiva reparari non possit. *C. Significante de Rescript. L. Ante sententiæ C. Quorum appellat. non recip. Gaill. L. 1. observat. 130. n. 9. Mynsing. cent. 3. observ. 35. post Bartol. Alberic. Fulgof. Jason. ac alios.*

499. Secundò. Tamet si Judex Delegatus incompetentem se pronuntiãrit, v. g. quia Rescriptum, quo mandata ipsi est jurisdictio, cognovit à parte sub vel obreptitiè obtentum, poterit illam nihilominus in expensas condemnare, ut dixi *n. 29.* & tradunt DD. cum Glossa in *C. ult. de Rescript. V. Expensis*. Quia licet literæ ad eum impetratæ infirmæ sint, propter fraudem tamen impetrantis, & ne ex sua malitia commodum reportet, condemnare eum poterit. Ac idcirco licet super causa principali jurisdictionem per illas non acquirat, acquirat tamen super quæstionibus incidentibus, ut videlicet cognoscat, num rescriptum

propter malitiam impetrantis, sit vitiosum, & iste ad præstandas expensas condemnari debeat. Notant tamen eadem Glossa & Panorm. *ibid. n. 5.* quòd tum demum partem ad expensas condemnare debeat, si adversarius petat, juxta regulam, quam cum Bartol. in *L. Diem §. Hoc autem judicium ff. de damno infect.* tradunt DD. quòd Judex non tenetur interponere suum officium, nisi parte petente, quando agitur de utilitate privatâ: exceptis causis miserabilium personarum, aut quæ ad pietatem vel misericordiam spectare videntur.

500. Tertiò. Sicut quilibet Judex orto dubio circa sensum Legis, eam interpretari potest, ut sciat, quomodo sententiam ferre possit. *L. Non possunt 11. ff. de Legibus.* ita Delegatus Principis interpretari ejus rescriptum ac mandatum potest, ut appareat, quomodo illud exequi seu in causa sibi commissa procedere debeat, uti colligitur ex *C. ad hæc 1. de Postul. Prælator. & C. super literis 20. in fin. de Rescript.* traduntque Innocent. in *cit. C. 1. n. 6.* Joan. Andr. *n. 28.* & Panorm. *n. 18.* qui tamen benè excipiunt: nisi dubium difficile & arduum magnique momenti sit; quia tunc consulendus Delegatus foret, ejusque declaratio (quam secundam Jussionem vocant) expectanda. *C. cum in Jure de Offic. & potest. Judic. Deleg. Novell. 17. c. 4. V. si quis autem.*

501. Quartò. Delegatus juxta Rescriptum, quo sibi mandata est jurisdictio, procedere potest, tametsi pars altera posterius aliud Rescriptum proferat, quo causa alteri cuiquam demandatur: si in hoc posteriore Rescripto non fit mentio prioris. *C. Caterum 3. de Rescript. C. Ex literis 29. de Offic. & potest. Judic. Deleg. C. 2. de Dolo & Contum.* Si tamen Judex in posteriore Rescripto nominatus juxta illud procedat parte non excipiente, validus erit processus, ex DD. communi apud Panorm. in *cit. C. 3.* Si quidem Rescriptum sit Justitiæ: quia Rescripta Justitiæ, obtenta per obreptionem, non antè irrita sunt, quam per exceptionem elidantur *C. Si autem 9. & C. Plerumque 23. de Rescript. C. Ut debitus 59. de Appellat.*

502. Quintò. Delegatus Papæ Ordinarijs locorum mandata dare potest in ijs, quæ ad expeditionem commissæ sibi causæ pertinent. *C. cum contingat 24. de Rescript.* Quia in ea vicem SS. Pontificis representat, ideòque major est Ordinarijs. *C. sanè 11. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* Necesse tamen est, ut literas suæ delegationis exhibeat, quò fidem de accepta potestate faciat, uti dicitur *cit. C. 24. C. cum in iure 31. de Elect. & L. 1. C. de Mandatis Principum.* Idem, quod de Delegato Pontificio, dicendum ob paritatem rationis est de Delegatis Imperatoris, aliorumque Principum.

503. Sextò. Judex Delegatus exercere suam jurisdictionem potest non tantum in ipsas partes contendentes; sed etiam in alios, qui illam & processum causæ turbare vel impedire volunt: tamen id in delegatione non fuerit expressum. *C. quia questum 1. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* Neque obest, quòd Jurisdictio Delegata sit stricti Juris, nec extendenda ultra causam vel personas in Rescripto expressas. *C. cum olim 32. & C. P. & G. 40. eod.* Nam Delegatus non excedit fines mandati, si facit ea, quæ ad causam & delegationis executionem pertinent. Ad hanc autem pertinet remove obices, & obstacula interjecta. Ratio ulterior est: quia concessio uno, censentur concessa alia omnia, si ne quibus illud expediri non potest. *C. praterea 5. & C. prudentiam 21. eod.*

504. Septimò. Potest Delegatus admittere transactionem partium, tamen si Superior controversiam ipsi delegarit, ut secundum Jura illam decidat. *C. contingit. 3. & C. de cætero 5. de Transaction.* Quia ad Judicem pertinet, partes, si fieri possit, ad concordiam reducere, juxta *C. ult. eod.*

505. Octavò. Quemadmodum Judex Ordinarius, ita & Judex Delegatus poenas imponere potest juxta causæ & delicti qualitatem, contumaces consuetis remedijs compellere & coercere. Idque de ipsis partibus contendentibus expressum est *C. praterea 5. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* De alijs personis du-

bitari potest, v. g. utrum testem, qui coram ipso falsum dixisse convictus aut confessus est, punire possit; an verò cognitionem ac punitionem ad Delegantem remittere teneatur. Distinguunt Panorm. *in cit. C. 5. n. 4.* & Felin. *in C. 1. eod. n. 15.* aiuntque, si per hoc, quòd testis in iudicio falsum dixit, Delegati iurisdictio impediatur & retardetur, posse ab ipso puniri; secus, non posse, cum Lex in eum iurisditionem directè non concesserit, sed solum in consequentiam, quatenus ea necessaria est ad causam expediendam. Arbitratur tamen Decius *in cit. C. 5. n. 5. in fin.* quòd testis falsum deponens regulariter puniri possit à Delegato: quia, nisi tali potestate præditus esset, non timeretur, sed facile eludetur ejus potestas. *arg. L. Nullum 14. C. de Testibus.*

506. Hinc non placet, quòd tradit Alexand. *in L. ADivus Pio 15. prin. ff. de Re Judic. n. 6. in fin.* quem sequitur Menoch. *L. 1. de Arbitr. Judic. q. 74. n. 8. & seqq.* non posse Delegatum multam dictare, sive multando coercere partem contumacem. Nam *C. de causis 4. §. ult. cit. C. 5. prin. & C. Pastoralis 28. §. Item cum totum de Offic. & potest. Judic. Deleg.* generaliter cautum est de omni Judice Delegato, quòd citatum contumacem pro arbitrio punire possit: arbitraria autem poena pecuniaria nihil aliud est, quàm multa. *L. Aliud est fraus 131. §. Et multa quidem ff. de V. §. Accedit,* quòd ei, cui mandata est iurisdictio, mandata pariter tacitè sit potestas pro suo arbitrio modicè coercendi contumaces. *L. ult. §. 1. ff. de Offic. ejus, cui mand. est iurisdict.* Quæ potestas nihil aliud est, quàm jus dicendæ multæ. *cit. L. 131. §. Et multa.* Et Judex ex eo, quòd causa sibi committitur, super omnibus, quæ ad causam ipsam spectare noscuntur, plenariam recipit potestatem, ut dicitur *cit. C. præterea 5. & L. 2. ff. de Jurisdict.* Committitur igitur etiam potestas multandi partem contumacem; quia sine hac potestate suam iurisditionem exercere non posset. Demùm is, cui mandata est iurisdictio, negligentem executorem multare potest. *L. omnibus 3. C. de Sportulis.* Poterit ergo similiter multare negligentem & contumacem litigatorem, cum

cum hic per contumaciam suam æquè sufflaminet processum judicij & cursum Justitiæ, quàm negligens executor.

507. Non obstat, quem objicit Menoch. *l. c. n. 9. textus cit. L. Aliud est fraus §. item multam ff. de V. S.* ubi dicitur, solos Magistratus multam dicere posse. Cum enim Delegatus eam dicit, ipse Magistratus delegans id facere censendus est, quia ejus nomine & auctoritate agit Delegatus. *L. 1. §. qui mandatam ff. de Offic. ejus, cui mandata est jurisdict.* Eadem responsio valet ad ea, quæ idem opponit *l. c. n. 8. ex L. 2. §. ult. ff. de Judic.* Pariter non obstat, quod ajunt, multæ dictionem esse Meri Imperij, quod generali delegatione non continetur, cum mandari non possit. *L. 1. ult. §. 1. ff. de Offic. ejus, cui mandata est jurisdict.* Nam multam dicere, cum id fit ad tuendam & facilius explicandam jurisdictionem, non ad Merum, sed ad Mixtum pertinet Imperium. *L. 2. §. 1. Si quis in jus vocat. cit. L. 2. §. ult. ff. de Judic. & cit. L. Aliud est fraus §. Item multam, & §. seq. ff. de V. S. L. 1. §. quid ergo 3. ff. de Inspec. Ventr. cit. L. Omnibus Judicibus 3. C. de Sportul.*

508. Nonò. Delegatus, cui causa absolutè mandata est, non solum potestatem habet cognoscendi & decidendi, sed etiam exequendi. Quod quidem de Delegato Principis certum est, ita ut non tantum exequi ipse sententiam à se latam possit, sed etiam alteri executionem committere, ut apertè traditur *C. Significasti 7. & C. Ex literis 29. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* Et quidem Delegati SS. Pontificis sententiæ à se latæ executionem frequenter committere solent Ordinarijs locorum, utpote per quos melius id fieri potest, cum Officiales idoneos habeant, quibus ferè caret Judex delegatus. Si tamen velit & possit, non prohibetur exequi per se vel proprios ministros, ut *ad cit. C. 7.* docent Innocent. Panorm. Barbat. Dec. ac alij.

509. An verò etiam Delegatus Judicis Ordinarij Principe inferioris exequi suam sententiam possit, controversum est. Negant Maranta *in Speculo Judic. p. 4. dist. 5. n. 45. & p. 6. n. 4.* Wurmbser *L. pract. observat. tit. 2. de Judicib. Deleg. observ. 2.*

Menoch. *cit. q. 74. à n. 36. Mynsing. cent. 4. observ. 83. n. 2.* Mihi præplacet opinio Alciati *L. 2. Paradoxor. c. 4.* ac aliorum, etiam huic Delegato executionem sententiæ à se latæ concedentium. Nam *C. In literis 9. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* supponitur universim de Delegatis, eos posse suam sententiam exequi, dum dicitur, si sententiam executioni mandarunt, vel mandari præceperunt, eorum auctoritatem & jurisdictionem cessare. Idemque supponitur *C. Pastoralibus 28. §. quia verò. eod.* Accedit primò, quòd cum Judex Ordinarius sententiæ à se dictæ executionem mandare possit *L. pen. §. ult. ff. de Offic. ejus, cui mandata est jurisdict.* *L. ult. ff. de Confess. & cit. C. Significasti 7.* censendus est Delegato, cui causæ definitionem committit, pariter committere ejus executionem, cum longè minus sit exequi, quàm decidere, eo ipso, quòd in executione versetur de se solum factum, quod nudo meròque executori liberè mandari potest. *L. Executorem C. de Executione rei judic.* Accedit secundò, quòd Delegatus fungitur partibus Ordinarij in causa sibi commissa. *L. 3. ff. de Offic. ejus, cui mand. est jurisdict.* Utigitur Ordinarius, si ipse causam definiret, ejus executionem haberet, ita & Delegatus. Accedit tertio, quòd Judex datus sive pedaneus sententiam à se latam executioni mandare nominatim prohibetur *L. A Divo Pio 15. prin. ff. de R. J.* At Judici Delegato nec Pontificio nec Cæsareo Jure prohibita est executio. Censetur autem concessum, quod prohibitum non intelligitur. *L. Cum Prætor 12. prin. ff. de Judic.* Maximè cum Delegatus facere ea omnia possit, & exequi, quæ ad causam expediendam pertinent. *cit. C. præterea 5. & L. suspicionis ff. de Offic. ejus, cui mand. est jurisdict. L. ad rem mobilem 56. & L. ad legatum 62. ff. de Procurat.* Demum executio judicati est mixti Imperij, ut omnes fiantur. Mixtum autem Imperium regulariter competit Judici Delegato, saltem de consuetudine, ut dixi supra *n. 470.*

510. Neque verum est, quòd dicunt Adversarij ex *L. Judex 55. ff. de Judicijs*, quòd Judex functus sit suo officio & desinat esse

esse Judex, postquam sententiam tulit. Sermo enim ibi est de Judice pedaneo. Quod verò Delegati officium non expiret per pronunciationem sententiæ, patet ex *cit. C. literis 9. & C. Pastoralis 28.* Nec obest, quod delegatio jurisdictionis juxta *C. cum dilecta 22. de Rescript.* est stricti juris, ac idcirco non extendenda. Nulla enim hîc fit extensio jurisdictionis mandatæ ultra fines mandati, cum hoc includat etiam executionem, ut probant rationes modò pro nostra opinione allatæ.

511. Decimò. Judex Delegatus integrum annum habet ad exequendam sententiam à se latam. *C. querenti 26. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* Ubi tamen cum Glossa, ac Panorm. *n. 7.* distinguendum est. Vel enim Judex Delegatus sententiam nondum tulit. Et tunc ejus jurisdictio semper durat: quia Rescripta, si certum tempus definitum non sit, sunt perpetua, nisi revocentur. *C. si autem 9. de Rescript.* Vel tulit sententiam, sed executus non est; & tunc annus ipsi ad exequendum conceditur. Vel denique sententiam executus est: & jurisdictio ejus expirat. *C. in literis 9. eod.* dummodo sententiæ paruerint partes. Quòd si condemnatus paulò post ab executione recessit, iterum turbans victorem, perinde est, ac si non paruerit. *arg. C. Divortium 21. dist. 1. de Pœnit.* Unde Delegatus reassumere in tali casu poterit jurisdictionem, non ut iterum de causa cognoscat, sed ut ad veram & stabilem executionem victum compellat, si annus nondum finitus est. Glossa in *C. querenti V. ad integrum annum.*

512. Verùm ex dictis Dubitatur primò: an ille, cui simpliciter delegata est jurisdictio in causa possessorij, possit vi hujus delegationis cognoscere de causa petitorij. Negandum est cum Gaillio *L. 1. observat. 35. n. 11.* ac communi aliorum: si quidem causa possessorij nuncupatim & in specie commissa sit. Partim quia delegatio jurisdictionis est stricti Juris, ut modò dictum est ex *C. 22. de Rescript.* ac proinde non censetur commissum, nisi quod palàm verbis in Rescripto est expressum. *L. quidquid 99. prim. de V. O.* Partim quia de se nihil commune habet proprietatis

tas cum possessione. *L. Naturaliter* 120. §. 1. ff. de acquir. vel amitt. possess. Partim denique, quia juxta praxin causa possessionis & proprietatis expressè & nominatim delegari solet, si Delegatus de utraque cognoscere debeat, uti patet ex *C. cum ad sedem* 15. prin. de Restitut. spoliat. *C. significaverunt* 36. prin. de Testib. & attestat. Si tamen causa simpliciter & in genere commissa sit, non solum nudum possessorium, sed etiam petitorium commissum intelligitur, uti patet ex *C. 1. de sequestrat. poss. & fruct.* & tradunt ibi Glossa *V. Indistinctè*, & DD. Censetur enim propter connexionem causarum, ne hæc dividatur, utraque esse commissa. Quin etiam si sola possessorij causa nominatim commissa fuerit, incidenter nihilominus per viam reconventionis cognoscere super petitorio poterit Delegatus, si status causæ reconventionem patiatur. Glossa in cit. *C. 1. Panorm. ibid. n. 15. arg. C. 1. & 2. de mutuis petition. & L. 1. C. de Ordine cognit.*

513. Dubitatur secundò : an sicui simpliciter delegata fuerit certæ cujuscumque causæ cognitio, censeatur esse delegata etiam potestas ferendæ sententiæ. Negativam, quam tenet Glossa in *L. Qui procuratorem* 57. ff. de Procurator. *V. peragere*, Zasius in *L. à Divo Pio* 15. ff. de Re Judic. ac alij, sequitur praxis Camera Imperialis, teste Mynsing. cent. 4. observ. 93. Si jure standum sit, videtur dicendum esse, concessâ causæ cognitione etiam ejus decisionem per sententiam definitivam concedi ; nisi de mente contraria Delegantis vel ex verbis Rescripti vel aliunde constet. Ratio est : quia verba *Notio & Cognitio* complectuntur etiam jurisdictionem, ac per consequens potestatem causæ per sententiam definiendæ. *L. 99. prin. ff. de V. S.* Et, ut ait Julian. *L. 74. prin. ff. de Judic. de qua re cognoverit Judex, pronuntiare quoque cogendus erit.* Ergo cujus est de causâ cognoscere, ejusdem pariter erit de ea pronuntiare : & cui commissa fuerit cognitio, eisdem pariter commissa censenda erit pronuntiatio sententiæ. Neque verum est, quod ait Mynsing. *l. c.* pro prima opinione optimum esse textum *L. Ubi* 22. *C. ad L. Cornel. de Falsis.* Quia nihil

hil aliud ibi dicitur, quàm quòd Judex non interlocutione, sed definitivâ sententiâ procedere debeat, quod suum fit de causa falsi judicium. Nec eidem opinioni suffragatur textus *L. solent 6. prin. ff. de Offic. Proconsul.* ubi causæ cognitio, non etiam definitio, & sententiæ pronuntiatio Legato Proconsulis mandata dicitur. Nam, ut ibidem additur, *hoc genus mandati extraordinarium est.* Cùm enim jus gladij, de quo ibi sermo est, nemo transferre in alium possit, Legato suo Proconsul solùm mandare poterat cognitionem de criminibus poenâ gladij dignis, non item decisionem. Non denique obest decantatum illud, jurisdictionem delegatam esse stricti juris, ac proinde delegationem cognitionis extendi non debere ad decisionem. Negamus enim hic fieri extensionem, cùm sub cognitione, ut dictum est, decisio per sententiam comprehendatur. Saltem concedenda videtur Delegato Principis decisio causæ, si mandata ipsi sit ejus cognitio, cùm apertè dicant Impp. *L. 1. C. si contra jus vel utilitat. public.* eum judicare posse, cui ex suo Rescripto Imperatorio cognitio delata est.

514. Dubitatur tertio: cùm Delegatus exequi sententiam à se latam possit, utrùm Delegatus Papæ armata manu executionem facere valeat. Certum est, quòd brachium seculare in subsidium invocare possit, si aliter causam sibi commissam expedire, aut sententiam exequi nequeat. Innocent. & Joan. Andr. in *C. Significasti 7. de Offic. & potest. Judic. Deleg. n. 7. Panorm. n. 8. Barbat. col. 6. Dec. n. 4. Zarabella in Clement. un. eod.* Cùm enim Episcopo talis potestas invocandi brachium seculare concessa sit juxta communem DD. *arg. Can. Administratores 26. 24. q. 3.* à fortiori concessa ea est Delegato SS Pontificis, utpote qui quoad causam delegatam major est potestate & auctoritate, quàm Episcopus. *C. Sanè 11. eod.* Et quidem invocare potest, tametsi in Rescripto addita non fuerit solemnis illa clausula *invocato etiam, si opus sit, auxilio brachij secularis.* cùm semper subintel- ligatur, eò quòd de Jure insit: alias potestas Judici Delegato com-
missa

missa sæpe manca foret & inutilis, quia executioni mandari non posset. Neque vel novum vel rarum est, ea in Rescriptis exprimi, quæ rei vel jure vel naturâ insunt. Ordinariè verò armatam manum ad executionem faciendam cogere non debet, sed in primis Judicis Ordinarij Ecclesiastici auxilium accersere, vel executionem ipsi committere: quod in Romano Imperio, ubi Episcopi temporalem simul jurisdictionem habent, non erit difficile: cum in ipsorum territorio temporali executio fieri possit. In defectum verò Ordinarij Ecclesiastici, Laici auxilium implorandum erit. Si neuter succurrere possit aut velit, poterit armatam ipse manum conducere, uti docet Decius *cit. n. 4.* & hac ratione dissidentes DD. opiniones conciliat. Quin etiam Episcopus, qui temporali jurisdictione caret, Officiales armatos habere potest, paratos ad executionem Justitiæ, si opus sit, adversus contumaces, ut post Bald. in *L. Nam salutem §. fin. ff. de Offic. Præfecti Vigil.* tradunt communiter DD. apud Barbatia *l. c. col. 7.* Decium *n. 6.* Marta *p. 1. de Jurisdic. c. 50.* contra Panorm. in *cit. C. 7. n. 10.* Nam licet Clericis interdictum sit usu armorum, excipiendus tamen est casus necessitatis, si videlicet sua jura contra impediētes aliter exercere, aut defendere non valeant. *arg. C. Dilecto 6. de Sent. Excomm. in 6.*

§. VI.

Quod sit Officium Judicis Delegati?

SUMMARIUM.

515. *Fidem mandati facere debet Delegatus, si pars alterutra potest: secus non valebit processus.*
 516. *Et formam mandati servare.*
 517. *Nec non tempus præscriptum.*
 518. *Quod tamen partium consensu prorogari potest.*
 519. *Nisi prorogationem vetuerit Delegatus.*